

ner i overensstemmelse med mangeårig praksis bør forbeholdes særlige situationer, især tilfælde, hvor der kan blive tale om at gøre ministeransvar gældende.⁶⁾ Også et forslag fra Fremskridtspartiet i 1975-76 om nedsættelse af en parlamentarisk kommission vedrørende de samfundskonomiske virkninger af den offentlige sektors lønføring m.v. afvistes delvis ud fra det synspunkt, at en parlamentarisk kommission ikke var det rette organ til undersøgelse af sådanne brede samfundsspørgsmål, men burde forbeholdes andre situationer.⁷⁾ I 1976 bekræftedes denne indstilling af et stort flertal i udvalget i forbindelse med behandlingen af et forslag fra DKP om en parlamentarisk kommission til undersøgelse af arbejdsministerens dispositioner over for Sømændenes Arbejdsløshedskasse, idet det anførtes, at »nedsættelse af en parlamentarisk kommission efter omstændighederne kan være berettiget i tilfælde, hvor der kan være tale om at drage en minister til ansvar for hans embedsførelse.«⁸⁾

Med formuleringen »almenvigtig betydning« er det ifølge forarbejderne til loven ikke udelukket, at der i helt særlige tilfælde iværksættes en undersøgelse, der (alene) vedrører (amts)kommunale forhold. Undersøgelser af forhold vedrørende kommunerne forudsættes dog normalt forbeholdt de almindelige tilsynsmyndigheder.⁹⁾

Det er i sagens natur en meget skønspræget vurdering, om der skal nedsættes en undersøgelseskommission. Og vurderingen vil ofte have en politisk baggrund.

Det fremgår dog af forarbejderne til loven, at der ikke bør nedsættes en undersøgelseskommission, hvis den pågældende sag kan belyses tilfredsstillende af de sædvanlige undersøgelsesorganer, herunder politiet eller tilsynsmyndighederne.

Særligt i relation til spørgsmålet om Folketingets inddragelse i nedsættelsen af undersøgelseskommissioner erindres om, at Folketinget samtidig med vedtagelsen af forslaget til lov om undersøgelseskommissioner vedtog et forslag til ændring af Folketingets forretningsorden, der også var foranlediget af Nordskovudvalgets betænkning. Forretningsordenen blev tilføjet et nyt kapitel (XVIII) under overskriften »Spørgsmål vedrørende ministeransvar«. Kapitlet indeholder regler om Folketingets inddragelse i nedsættelse

af undersøgelseskommissioner og om Folketingets behandling af sager om ministeransvar.

Kerneområdet for Folketingets inddragelse i nedsættelse af undersøgelseskommissioner er således sager om ministeransvar.

Spørgsmålet om, hvorvidt der – ud fra en juridisk betragtning – kan eller bør nedsættes en kommission til at undersøge visse aspekter i Farumsagen, når det ikke kan udelukkes, at der samtidig helt eller delvist verserer en strafferetlig efterforskning af de samme forhold, er ikke reguleret i loven om undersøgelseskommissioner.

Der er heller ikke taget stilling til spørgsmålet i lovens forarbejder eller i den juridiske litteratur, herunder den netop udgivne kommentar til loven v/ Oliver Talevski, Jens Peter Christensen og Claus Dethlefsen.

Spørgsmålet har heller ikke tidligere foreligget i praksis. Dog opstod problemet kortvarigt i Tamilsagen, men på en anden måde end i Farumsagen. I juni 1990 blev der nedsat en undersøgelsesret beklædt af højesteretsdommer Mogens Hornslet til at foretage en undersøgelse af Tamilsagen. I januar 1991 blev Statsadvokaten for København anmodet om at undersøge, om der var grundlag for at rejse tiltale mod Justitsministeriets departementschef. Departementschefen blev sigtet for misbrug af offentlig stilling og grov tjenesteforsømmelse, men efter en nærmere undersøgelse frafaldt Statsadvokaten sigtelsen i marts 1991, bl.a. fordi forholdet var forældet. De forskellige former for undersøgelser i Tamilsagen og tidspunktet for deres iværksættelse fremgår i øvrigt af vedlagte bilag.

Det vurderes, at næppe heller en ekstern juridisk ekspert – på en juridisk baggrund – vil kunne komme med et svar på, om en undersøgelseskommission kan eller bør nedsættes i en situation som den beskrevne.

Der lægges herved vægt på, at der som nævnt ikke juridisk er gjort op med spørgsmålet hverken i loven om undersøgelseskommissioner, lovens forarbejder, praksis eller den juridiske litteratur. En juridisk ekspert vil således ikke kunne basere sine synspunkter på et juridisk grundlag, men alene på generelle retspolitiske overvejelser.